

*** ŽIVOT VO VLASTNÝCH RUKÁCH ***

VITALITA

december 2014 • 2,20 € **12**

HOMEOPATIA
a puberta

OČKOVANIE
a žltáčka
typu A

NOVODOBÉ
ŽENSKÉ
RITUÁLY

PÍSMO
dávnych
Slovanov

Tajomstvo
Vianoc ukryté
v tichu

Čaro skla

Potrebovala som vytvoriť sošku, originálnu, farebnú, ľahkú a hlavne zaujímavú. Keď som uvidela fotografiu sochy Krištáľového krídla, ceny, ktorá sa každoročne udeľuje najvýznamnejším osobnostiam Slovenska, bola som rozhodnutá. Soška zo skla bola všetkým, čo som hľadala. Sklo akoby malo v sebe silu všetkých živlov a ešte niečo navyše. A tak som začala pátrať aj po autorovi.

Potrebovala som vytvoriť sošku, originálnu, farebnú, ľahkú a hlavne zaujímavú. Keď som uvidela fotografiu sochy Krištáľového krídla, ceny, ktorá sa každoročne udeľuje najvýznamnejším osobnostiam Slovenska, bola som rozhodnutá. Soška zo skla bola všetkým, čo som hľadala. Sklo akoby malo v sebe silu všetkých živlov a ešte niečo navyše. A tak som začala pátrať aj po autorovi.

text: Bela Lisáková

Achilleas Sdoukos

sa narodil v Bratislave, ale celý svoj život prežil na cestách medzi Európou a Balkánom, keďže jeho otec je Grék. Pracuje so sklom každý deň a hovorí, že čím ho dôvernejšie pozná, tým je pre neho tento materiál fascinujúcejší a záhadnejší. „Sklo vie byť rieka, duša, prúd vodopádu, smaragdový artefakt, ktorý pripomína neznámu planétu či obrovský zväčšený prsteňec, cez ktorý prelietajú lúče. Sklo má svoj život fungujúci v čase a priestore, vždy inak a očarujúco.“ So sklom sa stretol Achilleas na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave v Ateliéri sklárskeho výtvarníctva u akad. sochára

Viktora Oravca. Poradcom a učiteľom mu bol aj akad. sochár Peter Strassner. Postupne ako sa so sklom začal zoznamovať a nadobúdať skúsenosti, prirástlo mu jednoducho k srdcu. A hoci prešiel všetkými materiálmi, bez skla si už svoj život predstaviť nevie. „Sklo pre mňa znamená stále viac, je pre mňa výnimočné, blízke. Aj drevo či keramika sa dajú pekne spracovať, povrchovo upraviť, farebne vyjadriť, no keď si pozriete tri objekty položené vedľa seba, evidujete ten rozdiel. Sklo je materiál, ktorý má niečo navyše.“ Je to podľa neho bájnny materiál, ktorý je schopný často v náznačkoví vypovedať celé príbehy alebo ich torzá.

Horúce slnko, nekonečné diaľky

Sedíme v galérii a ateliéri Achilleasových sôch. Všade okolo je farebná, vzdušná kráska. Sklenené mušle, zádumčivé tmavomodré mesiace, rybky, krásavice v sklenených rámochoch, nádherné zrkadlá, ikony vsadené do skla... Hoci Achilleas neprežil celý svoj život v Grécku, svoju lásku k nemu nezaprie. „Pri svojej tvorbe sa často inšpirujem bájnymi príbehmi starých Grékov. Tieto príbehy, podobne ako biblické, sú nevyčerpatelne a dávajú dizajnu jeden zvláštny rozmer: sklo, aj keď je priesvitné, nesmie byť prázdne. Musí mať v sebe už spomínanú dušu, ktorá z neho robí niečo výnimočné.“ Mytológia je podľa neho nekonečný zdroj, v ktorom sa vždy dá niečo nájsť. Nevie si predstaviť, že by mal tvoriť bez tohto zdroja: „Je to niečo, čo človeku akosi prischne, nechcem ničím pohrdať, ale keď vidím niektoré ukážky novodobého umenia, neoslovuje ma, je mi vzdialené.“

Myslím si, že ľudia vymýšľajú niečo nové, iné za každú cenu, aj keď je to občas absurdné.“

Inšpiráciu je preňho nielen mytológia, ale aj príroda a dokonca ho oslovujú aj technické veci (súčiastky z motora, piesty). Spočíva preňho hlavne v poznaní možností a potenciálu materiálu, ktorý mu dovoľuje vytvárať stále niečo nové. So smiechom hovorí, že sklo vie vždy prekvapiť a aj keď sa považuje za dostatočne zručného a skúseného, stále sa učí niečo nové. Napríklad skúša, ako sa dá sklo kombinovať s inými prvkami. Krásne ikony zakomponované do sklenených obrazov, fotografie do sklenených rámov... „Grécko mám v sebe, je to odkaz predkov, môj vlastný rukopis, moje vyjadrenie. Na obraze s ikonami som spolupracoval s umelcom zo Srbska, ktorý je jedným z najlepších miniaturistov. Jedného dňa sme si sadli a povedali sme si, že urobíme spoločnú prácu, jemu sa totiž sklo tiež veľmi zapáčilo,“ s hrdosťou v hlase hovorí Achilleas. Obracia sa smerom k obrovskej fotografii a vysvetľuje, že sklo oslovilo aj ďalšiu jeho známu, fotografku Kristínu Schreiberovú, spolu zosúladiť jej fotografiu so zlatým očarujúcim rámom do jedného obrazu. Ona fotí portréty a Achilleas k nim robí sklenené rámy. Tie vyrába aj na krásne zádumčivé obrázky svojej mamy Ingrid Zámečníkovej. Kombinácie skla a iných materiálov sú zaujímavé. „Sklo má nečakanú schopnosť vyčariť emócie a je akýmsi najprirodzenejším ‚pribuzným‘ svetla. Dovedna vedia vytvoriť nečakané momentky a v každej chvíli akoby sa v nich zrodilo niečo nové, čo má schopnosť pôsobiť na našu fantáziu,“ vyznáva sa Achilleas.

Sklenený strom

Musím sa priznať. Interiérové sklenené veci Achilleasa ma oslovili ešte o niečo viac ako jeho malé sošky. Jeho zelený priehľadný sklenený stôl, v strede ktorého je osadený živý bonsaj, ma dostal. Doslova. Dívala som sa dlho na sklo a snažila som sa prísť na to, čím je také magické. Možno práve tým, že v ňom cítiť toľko svetla, vzduchu, ale aj ohňa, keď sa mení na liatu tekutinu, a chladu, keď tuhne. A tie farby. Ani na chvíľu som nezauvažovala nad tým, že by sklo na mňa pôsobilo chladne. „Vo svojich dizajnerských dielach sa snažím spojiť dve veci: vysokú úžitkovosť a zároveň vložiť doň pridanú hodnotu umenia, aby sa v ňom

Sklo nikdy nestarne.

odrážal môj rukopis, moje myslenie a najmä môj estetický cit. To sú tie nádherné momenty dizajnu, ktorý nikdy nestarne. Prejdite si starožitníctva, kostoly, nazrite do rôznych vitrín a zistíte – sklo nikdy nestarne. Jeho dizajn má úžasnú schopnosť prechádzať časom a vždy poskytnúť nový zážitok,“ vyznáva sa umelec. Achilleas robil najprv malé sochy, postupne prechádzal k väčším interiérovým. „Spomínam si, že som začínal klasickým nápojovým sklom (autorské nápojové súpravy) v škole. Profesori

na bakalárskom štúdiu nás viedli k návrhom do architektúry, ale všetko to bolo vo viac-menej ideovej forme. Ja som si našiel cestu k interiérovým skleneným veciam na bežné použitie,“ vysvetľuje pokojne Achilleas. Ukazuje nám sklenené umývadlo, rôzne typy zrkadiel, celú kúpeľňu zo skla a v poslednom čase začali s kolegom-spolužiakom vytvárať aj sklenené hodinky. Otázne podľa neho je, kam v interiéri umiestniť sklo, aby zahralo v priestore, oslovilo, ale zároveň tvorilo akúsi prepotrebnú a diskrétnu kulisu, okolo ktorej chodíme a ona nám poskytne vždy novú krásu a vzrušenie. Odpoveď je podľa Achilleasa jednoduchá. Tam, kde potrebujete vzdušnosť a nečakane krásny moment, či už v priestore alebo na stene. Ducha skla vníma v jeho vnútornom živote, v hĺbke materiálu, vo farbách, ktoré sa dajú „pekne vrstviť“. Na iných materiáloch vnímame len povrch, tu sa dá ísť doslova do hĺbky, je to „záhadný“ materiál, človek niekedy nechápe, ako sklo funguje.

Achilleasove monumentálne diela sú umiestnené nielen v súkromných priestoroch, ale aj v hoteloch, reštauráciách. Pri výrobe veľkých sklenených kusov spolupracuje aj so sklárňami, ak chcú jeho zákazníci fúkané sklo. „Sklárňam zadám návrhy, čo potrebujem urobiť a tam vyrobia formy. Potom sa zúčastňujem na samotnej realizácii pre lepšie skontrolovanie výsledku. Spolupracujem so slovenskými výrobcami alebo so sklárňami zo severných Čiech,“ dodáva Achilleas. Novinky a trendy v interiérovom dizajne vraj sleduje, ale tiež sa inšpiruje krásnym umením a remeslom z histórie. Zaslúžia si podľa neho našu pozornosť, pretože aj z nich sa môžu odvíjať nové nápady pretvorené do súčasného jazyka. Ak Slovensko dalo do vienka Achilleasovi lásku k umeniu, tak Grécko je určite dôvodom jeho lásky k mytológii, akýmsi prapočiatkom, ktorý dáva nášmu životu pomyselnú istotu a zmysel. Napokon aj spomínané Krištáľové krídlo je toho dôkazom. „Každý autor má svoj rukopis. Aj pri návrhu Krištáľového krídla som vychádzal zo starogréckej mytológie a eposov. Bájny vták fénix vstal z popola, Ikaros a Daidalos leteli ku slnku. Taký bol sled mojich myšlienok pri tvorbe tohto diela. Avšak toto ocenenie stelesňuje aj jeden ďalší symbol: snahu prekonať samého seba, vlastnú ‚zemskú príťažlivosť‘ a hlavne mať sen a dokázať ho aj uskutočniť.“ ■